

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Quòd duplex est ordo charitatis, & de his, quæ sunt ex charitate diligenda,
& quòd alius erit ordo charitatis patriæ quàm viæ. Cap. CV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

Quanti mercenarij, &c. Qui futura mercedis intuitu digna operari fatagunt, quotidianis supernæ gratiæ reficiuntur alimentis. In qua mercede recipienda, secundum Thomam, de æterna beatitudine, non attendit anima principaliter, quod est sibi utile, sed purè super omnia, quod est Dei magnificum. Nam Deo valde honorificum, & magnificum est hominem uniri Deo in illa beatitudine, sic quod in illa unione obliuiscetur anima naturæ suæ, hoc est, quod super se non flectetur, propriam non querens voluntatem, & gloriam, sed tantum quod erit laudabile Creatori. Deum iugiter laudans, & glorificans ex omnibus viribus suis, utpote ad quam laudem creata dignoscitur. Et licet in Dei laude nõ potest esse sine magna delectatione, nullo modo tamè propter commodum proprium eum laudare desiderat, sed purè propter Deum, qui creauit hominem ad laudandum eum æternaliter, non propter suam, sed propter hominis beatitudinem ampliandam. Ideo quantò quis in Dei seruitio proprium commodum hic minus respicit, & diuinum beneplacitum plus querit, tantò famulatus eius erit Deo gratior, communi utilitati fructuosior, sibi ipsi suauior, & in æternum apparebit gloriosior. Alio modo potest accipi pro mercede creata, quæ tamen nobilior est quàm motus charitatis viæ, cuiusmodi merces est clara Dei visio, & eius perfecta fruitio: & sic etiam Deus diligì potest ex charitate propter mercedem, sicut propter finem, nota in quo quiescitur (qui propriè finis vltimus est, & bonum increatum) sed qui est ipsa quies, quæ vltimus finis non est, quamuis sit in fine vltimo. Tertio modo potest accipi pro mercede temporali, & sic Deus non est diligendus propter mercedem, sicut propter finem, quia re: omnis temporalis est minus digna, quàm motus charitatis.

Honorificū
quid Deo.

Quod duplex est ordo charitatis, & de his, quæ sunt ex charitate diligenda, & quod alius erit ordo charitatis patriæ quàm viæ. Cap. CV.

Introuduxit merex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem. *Ecclii.*
Cant. 2. Sicut cella aquaria significat poenarum memoriam, ex qua timor exoritur, qui lauat à peccatis, iuxta illud Sapientis: *Timor Domini expellit peccatum*: sic cella vinaria significat beneficiorum Dei memoriam, de qua scilicet elicitur amor qui inebriat, per quam, scilicet memoriam, ordinauit in me charitatem. Beneficiorum enim eius memoriam mihi iugiter, & efficaciter ingerit, quod eum diligam super omnia,

LII omnia,

Charitatis
ordo.
Grad^{us} cha-
ritatis.

Diligendi
modi.

Diligendi
ratio.

Beatum di-
cristifariã.

Angeli a-
mandi.

omnia, & etiam in omnibus creaturis, secundum quod de illius boni-
tate participant. Sciendum est igitur, quod duplex est ordo charitatis.
Vnus, quo crescit in seipsa: & sic quinque sunt gradus charitatis. Pri-
mò namque, charitas concipitur in bona voluntate, sicut in subiecto.
Secundò, nascitur in exteriori operatione, maxime pietatis, & mise-
ricordia. Tertiò, nutritur in deuotione. Quartò, roboratur in patien-
tia, & præmij expectatione. Quintò, perficitur in cælestis dulcedinis
præguustatione. Secundus autem ordo attenditur in comparatione ad
dilecta, vbi, secundum Augustinum, eleuatur natura à gratia, vt super
omnia diligamus, quod est supra nos, id est, Deum. Secundò, quod est
intra nos, id est, animam propriam. Tertiò, quod est iuxta nos, scili-
cet Angelum, & animam proximi. Quartò, quod est infra nos, scili-
cet corpus nostrum. Quintò, quod extra nos, scilicet corpus proximi.
Et in his ordinat in nobis charitatẽ, id est, facit nos eam habere bene
ordinatam. Pro quo nota, quod prima ratio diligendi ex charitate
est ipsa summa bonitas, propter quam omnia diligenda sunt, quæ ex
charitate diligenda sunt. Et quia charitas est pondus inclinans ad
summum bonum, & perfectam beatitudinem, ideo omne illud dili-
gere facit, quod est beatum, & beatificabile. Contingit igitur aliquid
esse beatum tripliciter. Primò, per essentiam, sicut solus Deus, qui est
commune, & fontale bonum, à quo solo deperdet communicatio
beatitudinis aternæ: & ideo principaliter ex charitate diligendus est.
Cum enim non sit diligibile, nisi bonum, ideo secundum quod res
plus habet de bonitate, plus etiam habet de diligibilitate. Et qua-
libet amicitia specialiter illum respicit, in quo principaliter est illud
bonum, super cuius communicationem fundatur amicitia, eò quod
ab ipso principaliter dependet illa communicatio. Ideo anima per
charitatum amorẽ ordinatè mouetur ad diligibilia, sic quod hic or-
do fit per ipsam charitatem inclinatiuè, quia voluntatem inclinât ad
diligibilia, secundum plus & minus, secundum quod plus vel minus
participant de illa summa bonitate, cæteris paribus. Secundò, contingit
aliquid esse beatum per primam influentiã, sicut spiritus intelle-
ctualis, vel rationalis. Sunt igitur Angeli tanquam summi boni parti-
cipes ex charitate diligendi: nimirum, cum nos cordialiter diligant tam
affectu, quàm effectu. Nam de vtroque dicit Origenes super lib. Numerorũ:
Agunt Angeli diem festum latantes super his, qui refugientes con-
fortia demonum, per exercitia virtutum festinant Angelicis se sociare
confor-

confortijs. Et iterum: Adest vnique nostrum, etiam minimis, qui sunt in Ecclesia, Angelus bonus, qui regat, qui moneat, qui gubernet, qui pro nostris actibus corrigendis, & miserationibus poscendis, quotidie videat *faciem Patris*. Similiter & homines, æternæ beatitudinis capaces, ex charitate diligendi sunt. Caritas enim vera non est, nisi quis diligat omne diligibile. Diligibile verò à charitate est omne illud, quod est possibile peruenire ad æternam beatitudinē. Et ideo nō habet aliquis charitatē, nisi diligat omnes illos, qui sunt in statu viæ, siue sint amici, siue inimici: quia sicut longitudo mādati se extendit ad omne differentiam tēporis, sic latitudo ad omne personam hominis viatoris, optando illi profectum spiritualem, & æternam beatitudinem; sicut Deus nihil odit *eorum quæ fecit*, quamuis dicatur in libro Sapientia: *Similiter odit sunt Deo impius & impietas eius*. Nam homo, in quantum homo nō oditur à Deo, sed impietas sua per se, & homo per accidens oditur ratione impietatis suæ. Si ergo Dei inimicus à charitate Dei excludi non potest, quātō minus inimicus proprius? cū plus ponderanda est diuina iniuria, quā propria. Veruntamen si quis obstinatus fuerit in malitia (quod dico propter Antichristum) tunc non esset hoc modo diligendus, sed eo modo diligendus est, quo diabolus. Pro quo sciendum, quod diabolus est nomē naturæ in malitia obstinatæ, & ideo diligi nō debet ex charitate, nisi ratione suæ naturæ, quæ bona est, & à Deo est: non tamen natura eius diligenda est ex charitate amore amicitia, quo rei dilectæ vitam æternam optamus, sed ex charitate Dei iustitiā diligere debemus in eius æterna punitiōe, iuxta illud Psalmist. *Letabitur iustus cū viderit vindictā*. Sed illam naturam ex charitate diligere debemus, volendo conseruari eam ad Dei gloriam: sicut etiam diligimus creaturas irracionales, nō quod velimus eis bonum æternæ vitæ, sed in quantum eas permanere volumus ad Dei gloriam, & hominum vtilitatē. Terriō contingit aliquid esse beatificabile per quandam redundantiā, sicut corpus humanum, in quod gaudium gloriæ redundabit per coniunctionē suā ad animam beatam. Nam quia corpus cum anima agit, & patitur ea, quæ Deo sunt placita, non mirum, quod & conregnabit. Hinc est etiam, quod corpus nostrum ex charitate, est diligibile. Dicit ergo sponsa: *Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem*, quod est necessarium. Nam scire quid facias, & nescire ordinem faciendi, non est perfectæ cognitionis modus. Ordinis namque ignorantia, conturbat meritorum formam, vt dicitur, Sententiarum,

LII 2 distinct.

Diligibilia
quænam.

Sapient. 11.
Sapient. 14.

Diabolus.

Psal. 59.

Charitas
patet.

distinct. 29. Ordinem dilectionis illi peruertunt, qui aut mundū, quī contemnendus est, diligunt; aut corpora sua minus diligenda, plus diligunt; aut proximos non sicut se diligunt; aut Deum plus quam seipos non diligunt. Item corpus nostrum, quia pars nostri est; ideo a nobis est diligendum, vt saluti eius, & fragilitati naturaliter consulamus, & agamus quatenus spiritui ordinatē subiectum, ad aeternam beatitudinem perueniat. De dilectione proximi habes in cap. sequenti, & de perit. distinct. secunda, cap. Charitas. Caterum alius erit ordo charitatis in patria, quam in via. Pro quo nota, quod duplex est ordo charitatis. Vnus, qui respicit charitatem secundum se, quae scilicet attenditur secundum gradus, & differentias boni, magis boni, & maximi boni. Et ille manebit in patria, quia essentialis est charitati. Et in statu beatitudinis erit perfecta obedientia naturae, respectu gloriae: ita quod tunc omnino natura gloriae conformabitur, vt sicut efficietur corpus spirituale, & obtemperabit per omnia spiritui, quamuis nunc oporteat spiritum condescendere corpori, sic per omnia natura conformabitur ordini gratiae, & gloriae, qui secundum boni differentias attenditur. Erit etiam ibi perfecta conformitas nostrae voluntatis respectu diuinae: & ideo non magis diligemus illud, quod nobis magis erit propinquum; sed illud, quod erit Domino magis beneplacitum. Erit etiam ibidem affluentia perfecta, & redundantia communis laetitia; quia multiplicabitur gaudium hominis multiplicatione perfecta, vt tantū gaudeat de bono vniuscuiusque proximi, quantum de suo: quod esse non posset, nisi proximum sicut seipsum diligeret. Vnde Anselmus in Proselogio ait: In illa perfecta charitate innumerabilium Angelorū, & hominum bonorum, vbi nullus minus alium, quam seipsum diligit, non aliter gaudebit quisque pro singulis alijs, quam pro seipso. Alius est ordo, qui attenditur ratione naturae substratae, vt pote illi, qui est secundum differentias boni proprii, & alieni; propinqui, & remoti. Et hic ordo non remanebit in patria, pro eo, quod illi statui non competit, vt dictum est, sed tamen habetur in via: quia Deus vult, quod hic in diligendo seruet homo rectam inclinationem naturae; quamuis non velit, quod seruet inclinationem corruptam. Dicitur igitur iudicium rectae rationis, & instructio naturae, quod secundum ordinem charitatis amor salutis propriae praeponeendus est amori salutis alienae. Nam sicut appetit natura suam inclinationem, sic & charitas suam perfectionem: sed natura magis appetit conseruationem sui in se, quam in suo simili: sic.

si sic per consequens, & charitas. Nam vnumquodque plus appetit perfectionem in seipso, quam in suo simili. Et quodlibet pondus plus trahit corpus in quo est ad situm sibi debitum; quam trahit ad corpus sibi annexum. Hinc est quod charitas prius appetit Deum vnire nobis, & in nobis habitare, nosque in ipsum tendere, ac in ipso quiescere; quam appetat in aliquo alio, qui nobiscum habet aliquam similitudinem. Vnde sicut essentialiter est naturae appetere esse, sic etiam est essentialiter gratiae appetere Deo complacere, & Deo adherere. Et ideo Deus à nobis exigit, quod magis diligamus salutem propriam, quam alienam: Alioquin, *quis sibi nequam est, cui bonus erit?* Et si obijciatur, quod Deus non magis diligit nos, quam proximos; sed magis diligit proximos nobis meliores, cuius dilectioni nos conformare debemus. Ad hoc dicendum, quod magnitudo actus diligendi ex charitate, non tantum pensatur secundum magnitudinem boni diligibilis: sed cum hoc etiam secundum proximitatem diligentis ad diligibilitatem; quia actus charitatis non tantum est ab habitu charitatis, sed est à virtute diligentis, quae est voluntas. Ille enim actus elicitur à voluntate per charitatem. Vnde quia nullius proximi bonitas tantum excedit bonum diligentis ex charitate, quantum proximitas diligendi ad seipsum excedit approximationem sui proximi ad eum: ideo debet homo magis diligere seipsum minus bonum, quam quemcumque alium proximum magis bonum.

De precepto, diliges proximum tuum sicut teipsum, ad quod requiritur, vt sit amor verus, iustus, & sanctus.

Cap. CVI.

Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem.

In nullo actu charitatis diligitur proximus, quo non diligitur Deus explicitè, vel implicitè. Ratio est, quia nullus actus elicitur ab habitu, nisi in virtute sui principalis, & formalis obiecti. Sicut enim secunda mouentia non mouent, nisi in virtute primi mouentis; sic inferiora obiecta non mouent, nisi in virtute obiectorum primorum, & formalium. Primum autem & formale obiectum charitatis, est Deus, sub ratione, quae est summum bonum, in quo solo plenè voluntas beatificari potest. Et ideo quicquid voluntas ex charitate diligit, diligit in virtute summi boni, non tantum mouentis per modum causae efficientis, sed etiam per modum finis, & obiecti. Explicitè quidem

LII 3; dem